

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Ing. J. L.**, proti žalovanému: **Obvodní soud pro Prahu 4**, se sídlem ul. 28. pluku 1533/29b, Praha 10, v řízení o žalobě proti nečinnosti, o námitce podjatosti všech soudců správního úseku Městského soudu v Praze,

t a k t o :

Soudci platným rozvrhem práce zařazení do správního úseku Městského soudu v Praze **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 6 A 57/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal dne 21. 3. 2014 u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) žalobu proti nečinnosti žalovaného – Obvodního soudu pro Prahu 4; žalobce se přitom domáhá poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., konkr. požaduje zaslání všech rozhodnutí daného soudu od roku 2008 o nařízení výkonu rozhodnutí v opatrovnickém řízení ve formě uložení pokuty; pokud bylo rozhodováno ve věci i odvolacím soudem, žádal o zaslání kopie příslušného rozhodnutí odvolacího soudu. Žalobce konstatoval, že informace nebyly poskytnuty a ani nebylo vydáno rozhodnutí o (částečném) odmítnutí. Žaloba je vedena u městského soudu pod sp. zn. 6A 57/2014.

Dne 8. 4. 2014 uplatnil žalobce u městského soudu námitku podjatosti všech soudců správního úseku městského soudu, neboť má za to, že by se mohlo jednat o porušení zásady nestranného a nezávislého posouzení věci vzhledem ke konfliktnímu poměru mezi soudem a žalobcem. Dále odkazuje na to, že v řízení vedeném pod sp. zn. 3A 39/2014 vystupuje městský soud jako žalovaný; všichni soudci správního úseku městského soudu jsou pak částečně v podřízeném postavení vůči žalované správě soudu; toto řízení se navíc týká stejné oblasti – konkr. neposkytnutí kopie rozsudků k informacím vydaným v roce 2013.

K podané námitce se vyjádřila předsedkyně senátu JUDr. Cháberová a přiložila vyjádření všech soudců dle rozvrhu práce zařazených do správního úseku, přitom ve všech případech tito uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům ani k předmětu řízení vedeného pod sp. zn. 6A 57/2014.

Nejvyšší správní soud posoudil vznesenou námitku podjatosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojiňaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezájatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dívat výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 370/04).

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě.

Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobce. Žádná žalobcem uvedená skutečnost, tedy blíže nedefinovaný a v obecné rovině tvrzený konfliktní poměr žalobce ve vztahu k městskému soudu, resp. to, že městský soud vystupuje jako žalovaný v jiné obdobné věci pod sp. zn. 3A 39/2014, nebyla shledána důvodem pro vyloučení soudců správního úseku městského soudu. Žalobou ve věci samé je v totíž napadena údajná nečinnost nikoli Městského soudu v Praze, ale Obvodního soudu pro Prahu 4. V dané věci však jde o posouzení nestrannosti soudců Městského soudu v Praze v situaci, kdy ti neposuzují činnost předsedy soudu a tohoto samotného soudu (předmětnou věc by tak rozhodovali soudci, kteří u tohoto soudu coby žalovaného působí), ale subjektu zcela odlišného – Obvodního soudu pro Prahu 4.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 9 odst. 1 s. ř. s. přikáže Nejvyšší správní soud věc jinému než místně příslušnému krajskému soudu, jestliže pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát. V citovaném ustanovení je upraven případ tzv. delegace nutné, která je podmíněna vyloučením všech soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu, který má věc jako soud věcně a místně příslušný projednat a rozhodnout. Důvodné pochybnosti o nepodjatosti soudců příslušného soudu by byly dány tehdy, pokud by byla přezkoumávána nečinnost předsedy

pokračování

městského soudu, který vykonává úkoly státní správy na úseku soudnictví (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2008, č. j. Nad 4/2008 - 47; usnesení tohoto soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. Nao 31/2003 - 16, či rozsudek totožného soudu ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70). Tato skutečnost by zavdávala objektivní pochybnosti o nepodjatosti všech soudců specializovaných senátů správního soudnictví městského soudu. V tomto ohledu je vhodné poukázat i na obecnou právní zásadu „*nemo iudex in causa sua*“, podle které nikdo nesmí být soudcem ve vlastní věci, a ve sporu mezi dvěma subjekty musí vždy rozhodovat nezávislý třetí subjekt. Tato obecná pravidla jsou obecně uznávána jako zásady spravedlnosti, a to i tehdy, jestliže nejsou normativně vyjádřena v pozitivním právu. Tak tomu však v případě žalobce není.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro vyloučení soudců správního úseku Městského soudu v Praze; a je zcela v souladu se zásadou materiálního právního státu, aby soudci, jimž byla věc sp. zn. 6A 57/2014 přidělena, ve věci rozhodli.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu